

philippine studies

Ateneo de Manila University • Loyola Heights, Quezon City • 1108 Philippines

Patnubay sa Masinop na Pagsulat

Review Author: Policarpio B. Peregrino

Philippine Studies vol. 33, no. 4 (1985) 555–557

Copyright © Ateneo de Manila University

Philippine Studies is published by the Ateneo de Manila University. Contents may not be copied or sent via email or other means to multiple sites and posted to a listserv without the copyright holder's written permission. Users may download and print articles for individual, noncommercial use only. However, unless prior permission has been obtained, you may not download an entire issue of a journal, or download multiple copies of articles.

Please contact the publisher for any further use of this work at philstudies@admu.edu.ph.

<http://www.philippinestudies.net>
Fri June 27 13:30:20 2008

perceptive and personal. He is a stylist *par excellence*. In good Jesuit fashion his thoughts move in orderly procession, from thesis to examples, from data to conclusion, in language that is clear and precise. His skill with the English language, particularly in Part One of the collection, produces a number of memorable sentences. For example: "The American conquest, on the other hand, brought greater freedom, greater economic progress, greater social mobility, better hygiene, and a greater regard for the common man; but it also brought the tawdry literature of the magazine stands, the mores of Hollywood, and a type of mass education that, paradoxically, has made genuine culture the possession of a very few" (p. 5).

Fr. Bernad's insights on Philippine literature (pp. 5, 57-58), the missionaries and culture (p. 10), language in the Philippines (p. 51), Filipinization (pp. 55-56) and Americanization (p. 68), relevance in Philippine education (pp. 72-73) and on Jesuit missionary linguistics (p. 175) are particularly perceptive and often ahead of his time. In all the essays, Fr. Bernad is personal and anecdotal. "Such things as these may be trivial, but they are the recollections that come to mind which are not written in the books . . ." (p. 99). Georg Lukacs has said that "The essay is a judgment, but the essential, the value-determining things about it, is not the verdict but the process of judging." In these historical essays of Fr. Bernad, we are witnesses to the process of the mind of the literate and perceptive essayist at work.

Joseph A. Galdon, S.J.
Department of English
Ateneo de Manila University

PATNUBAY SA MASINOP NA PAGSULAT. Ni Virgilio S. Almario.
Manila: National Bookstore, Inc., 1981.

Taglay nitong aklat ang napakayamang talino upang makaagapay ang kahit na sinong naglalayon na mapaunlad at mapalawak ang kanilang kaalaman ukol sa pagsulat ng masinop. Ang kabuuan ng aklat na ito na isinulat ni Virgilio S. Almario ay naglalaman ng iba't ibang bantas o gamit ng wika. Tinalakay rito ang mga karaniwang suliranin sa pagsulat at iba pang pagbabago ukol sa ating balarila. Sa kanyang paunang salita, idiniin ng may-akda ang kahalagahan at kagalingan ng pagsunod sa mga batas ng mekanika ng wika na siyang nagsisilbing pinakamabisang paraan patungo sa malinaw na pagpapahayag. Ibinatay ang mga tuntuning matatagpuan sa nakamihansan nang mga batas na kinikilala ng mga nakakaalam ukol sa wikang Pilipino at para sa praktikal na paggamit nito.

Hinati ang aklat upang maging maliwanag ang pagpapahayag ng mga batas o tuntunin bilang patnubay sa masinop na pagsulat sa sampung bahagi na binubuo ng mula sa simpleng paggamit ng bantas, hanggang sa mga mas mahirap na talakaying uri ng balarila. Tampok dito ang mga sumusunod:

Bantas at Pagbantas, Tumpak na Baybay, Natatanging Gamit ng Salita, Bilang o Salita, Malaki at Maliit na Titik, Sipi at Pagsipi, Daglat at Sagisag, Tala at Talababa, Talahanayan at Talalinawan, at Talasanggunian at Talatuntunin. Sa bawat bahagi ay may kaangkop na mga halimbawa at iba't ibang mga tuntunin kung kaya't nagiging maliwanag at madaling sundin ng nakababasa ang mga batas sa pagsulat.

Sa pagbasa pa lamang sa pamagat ng aklat ay malalaman na kaagad ang pinakalayunin nito. Ang nilalaman ng isang komposisyon ang siyang mahalaga upang malaman ang kagalingan ng isang manunulat sa paggamit ng ating wika sa pinakamabisang paraan.

Isang layunin ng aklat, ayon sa may-akda, ay ang makatulong sa pagkakaroon ng pagkakaisa sa paggamit ng wikang Pilipino at magpanukala ng ilang panuntunang maaaring tanggapin ng lahat. Naging batayan din ng sumulat ang anumang tradisyonal na gamit ng wika na malaganap na at maaaring ipagpatuloy.

May panimula ang may-akda sa bawat bahagi ng aklat ukol sa paksang tata-lakayin. Ipinapahayag dito ang karaniwang katanungan ukol sa paggamit ng bawat tinalalakay niya. At gaya ng mga nabanggit sa buod, mas lalong nagiging madaling unawain ang bawat batas sa dahilang may mga halimbawang madaling maintindihan na nakasunod sa mga ito.

Tungkol sa mga bantas at pagbabantas ang unang bahagi. Hindi kailangang pag-aralang gaano ang ibang mga tuntunin sapagkat kahit na ang mga nasa mababang paaralan ay nalalaman ang mga ito. Ang higit na dapat bigyang pansin ay yaong mga iba pang lingid sa kaalaman ng nakararami.

Isa pang halimbawa ng tinalakay ang ukol sa Sipi at Pagsipi. Totoo ang sinabi ng may-akda na karamihan sa mga manunulat o mag-aaral ang kumakasan sa pagsisipi. At ito ay hindi sukat ng isang magaling na manunulat. Ang kanyang sariling kaalaman, paniniwala at katalinuhan sa pagpapahayag ang lalong kailangan sa pagpapatunay na siya nga ay isang masinop na manunulat. Mahalaga rito ang kanyang sariling kakayahan.

At sa huling bahagi ng aklat isinasaad na kapwa tanda ng maingat na pagsusulat at malawak na kaalaman sa paksa ang paggamit ng talasanggunian (bibliography) at talatuntunan (index). Dito ay nagbigay ng mga patnubay ang may-akda ukol sa paggawa ng mga nabanggit.

Makikita sa aklat na ito ang kahalagahan ng kaalaman ukol sa paggamit ng ating wika sa tamang paraan. Ginawa ni Virgilio S. Almario ang patnubay na ito hindi lamang para sa iilang mambabasa kundi kahit sa kaninong naghahangad na mapalawak ang kanilang pagsasanay sa tamang gamit ng wikang Pilipino.

Si Virgilio S. Almario ay iginagalang na guro at kritiko sa literaturang Pilipino. Itinuro niya ang panitikan sa U.P. at Ateneo de Manila. Nakilala siya bilang primera klaseng kritiko sa mga kolum sa "semikolon" at "Kayumangging Laurel." Isa sa mga una niyang kritisismong nailimbag ay ang aklat na

"Ang Makata sa Panahon ng Makina." Kabilang si Almario (Rio Alma) sa makatang kampus ng dekada 60 at itinuring na isa sa pangunahing tagapagbago ng panulaan hanggang sa kasalukuyan.

Ang kanyang aklat na "Ang Walong Dekada ng Makabagong Dulang Pilipino" ay maituturing na kauna-unahang mapamili at masinop na paglipon sa mga tanging makata at tula ng ika-20 dantaon. Dito masasalamain ang kanyang matatag na pagkatarok sa pulso ng panulaang Pilipino sa loob ng nasabing panahon.

Ang kagalingan ni Virgilio S. Almario ay bunga ng kanyang pagsasaliksik at pagsubaybay sa naging takbo ng panulaan at ng kanyang paggalang sa mga makatang humuhubog sa kasalukuyang pagtula pagkaraan ng panahon ni Balagtas.

Bukod sa pihikang panlasa ng isang makata at kritiko, mapapansin agad sa koleksiyong ito ang isang bago ngunit matatag na paninindigan ng editor hinggil sa daloy at tunguhin ng panulaang Pilipino ngayon. Naglalangkap dito ang karaniwang kagalingan ni Virgilio S. Almario bilang kritiko at siya bilang Rio Alma, ang makata.

Tunay na mahalaga sa sinumang mag-aaral na naglalayong pag-igihin o pagibayuhin pa ang kanilang kasanayan sa larangan ng pagsulat ang pagbabasa ng mga aklat tulad ng "Patnubay sa Masinop na Pagsulat." Hindi lamang nito mapapalawak ang kaalaman ng isang mambabasa kaugnay ng mga batas at tuntunin sa wastong paggamit ng wikang Pilipino, kundi sa kabuuan, lubusang magiging mabisa ang pagpapahayag ng manunulat. Maipapakita o magagamit niya sa kanyang pagdadalubhasa tungo sa mabisang paraan ang kanyang kaka-yahan sa pagiging masinop.

*Policarpio B. Peregrino
Department of Pilipino
Ateneo de Manila University*

SOLTERO. THE SCREENPLAY. By Bienvenido M. Noriega, Jr. Quezon City: New Day Publishers, 1985. vi. 159 pages.

It is common knowledge that a number of Filipino feature films have been shot without a screenplay, or a scriptwriter. For a time, Filipino moviegoers couldn't care less. However, things seem to have changed in the last decade. Some Filipino scriptwriters have made such a great impact on the industry, as well as its audience, that a few have not only rivalled the popularity of film stars and directors but have had their scripts published as well. Ricardo Lee, in fact, has had four scripts published in three separate volumes—*Brutal*, *Salome*, *Moral*, and *Bukas . . . May Pangarap*. These books have been very valuable to students of film and literature, as well as to aspiring scriptwriters.

And now comes *Soltero*, the book.